

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نوشته: جرمن فارین پالیسی
برگردان: سایت تدارک
فرستنده: نسرين معروفی
۰۶ اپریل ۲۰۲۲

اروپا در حال افول

جنگ اوکراین به عواقبی جدی برای اقتصاد المان و اتحادیه اروپا منجر می‌شود که به هر رو در مسیر بلند مدتی از افول قرار دارد. شدیدتر از امریکا.

یادداشت سردبیر: زنگها برای المان به صدا در آمده اند. روزی نیست که رؤسای کمپانی های بزرگ المان نسبت به خطر فروپاشی اقتصاد در نتیجه جنگ اقتصادی با روسیه هشدار ندهند. گزارش جرمن فارین پالیسی نیز گوشه‌ای از مخاطرات اقتصادی تحولات را بازتاب می دهد. آنچه در این گزارش آمده است نیز البته برای فهم موقعیت کافی است. به ویژه از نقطه نظر خطری که اقتصاد المان و غرب را از ناحیه تقسیم کار جهانی و وابستگی تکنولوژیک و مواد خام تهدید می کند. اما اشاره به این لازم است که از جنبه دیگر، یعنی از جنبه بررسی توان اقتصادی غرب به طور کلی، تنها با تخفیف می‌توان ابعاد فاجعه در حال وقوع را درک کرد. ارقام مورد استناد در زمینه تولید ناخالص داخلی در سطح جهانی و در غرب به هیچ وجه گویای تمام واقعیت نیستند. موقعیت واقعی اروپا و کل غرب از آن چیزی که در گزارش آمده است به مراتب وخیم تر است. در ارقام مربوط به سهم اروپا و امریکا از تولید ناخالص داخلی کل جهان داده هائی حضور دارند که در زندگی واقعی کوچکترین نقشی ایفاء نمی‌کنند اما تصویری بزرگنمایی شده از توان اقتصادی غرب به دست می دهند. تمام حجم سوداگری در بازار مستغلات و املاک و «صنایع» تفریحی از سینما و بازی‌های الکترونیک گرفته تا «صنعت» شکوفای پورنو و حتی در برخی کشورها قاچاق مواد مخدر نیز در این ارقام حضور دارند. «فعاليتها»ی خلاقانه ای که دوران خوش هدونیستی جهان پسا جنگ سردی را برای غرب طلایی رقم زده‌اند و اکنون در مواجهه با واقعیت صلب قدرت تولیدی و نظامی کشورهای رقیب کمترین نقشی در حفظ و بقای سلطه غرب بر جهان سرمایه داری ایفاء نمی کنند. توان واقعی غرب با حذف این ارقام از آنچه در گزارش آمده است نیز به مراتب ناچیزتر است.

دوران دشواری پیش روی غرب نیست، دوران فاجعه باری پیش روی آن است.

نتایج اقتصادی جنگ اوکراین اقتصاد المان و اتحادیه اروپا را در میانه دورانی از افول تاریخی مورد اصابت قرار می دهند. آنچنان که انستیتوت اقتصاد المان در کلن (IW) در یکی از مطالب منتشره اخیر خود ارزیابی می کند سهم اتحادیه اروپا در توان اقتصادی جهانی از زمان چرخش هزاره تاکنون تقریباً به اندازه یک سوم کاهش یافته است و اکنون در حد ۱۸ درصد قرار دارد و در همین زمان چین عروج کرده است؛ ایالات متحده نیز از نظر اقتصادی عقب افتاده است اما نه به اندازه اتحادیه اروپا. انستیتوت مزبور این را ناشی از بحرانهای متعدد سالهای اخیر می داند که به اتحادیه اروپا ضربه زده اند اما نه به رقبای جهانی آن. در چنین شرایطی عواقب جنگ و همچنین تحریمهای اعمال شده غرب بر روسیه برای صنعت المان تأثیر تهدیدآمیزی را انکشاف می دهند. ناظران بر آنند که عواقب «فاجعه باری» در انتظار خواهند بود. پیش بینی های رشد تا همینجا شدیداً پائین آورده شده اند. رئیس جمهور المان اشتاین مایر چشم اندازی از «سختی» ها را پیش بینی می کند و خواستار «پایداری» است.

«قدرت بزرگ اقتصادی» در معرض تهدید

انستیتوت اقتصاد المان در کلن در یکی از مطالعات اخیر خود نسبت به افول دراز مدت اروپا در نتیجه سلسله ای از بحرانهای جهانی و منطقه ای هشدار می دهد که «بیش از همه اتحادیه اروپا در دو دهه اخیر در مقابل آن ها قرار داشته است». [۱] در کنار جنگ توفنده کنونی در اوکراین بحران مستغلات و مالی سال ۲۰۰۸، متعاقب آن بحران یورو، هجوم توده ای فراریان در سال ۲۰۱۵ به اروپا، برکسیت و پاندمی واقع شده در سال ۲۰۲۰ از جمله چنین بحرانهایی بودند. این سلسله بحرانها بیشتر و بیشتر «موقعیت اروپا به عنوان قدرت بزرگ اقتصادی» را به مخاطره می اندازند. انستیتوت مزبور معتقد است که «رقبای جهانی»، به ویژه امریکا و چین، در مجموعه ای از «عوامل اقتصادی مؤثر در رقابت» اتحادیه اروپا را پشت سر گذاشته اند.

سهم کاهش یابنده

انستیتوت اقتصادی به طور مشخص به کاهش سهم اتحادیه اروپا در تولید ناخالص جهانی اشاره می کند که از ۲۵ تا ۲۶ درصد در آغاز قرن ۲۱ به میزان فقط ۱۸ درصد کاهش یافته است. ایالات متحده نیز ناچار بود کاهش سهم خود از توان اقتصادی جهانی را در این سالها پذیرا شود که دو دهه پیش در اوج ۳۱ درصدی قرار داشت. اما کاهش این سهم به ۲۵ درصد به اندازه کاهش سهم اتحادیه اروپا سنگین نبوده است. علاوه بر آن ایالات متحده سهم بیشتر کنونی خود را با «جمعیت کمتری به خود اختصاص می دهد تا اتحادیه اروپا».

کاهش سهم غرب در اقتصاد جهانی به نفع سهم چین در اقتصاد جهانی صورت گرفت که قادر شد سهم خود را از ۳ درصد به ۱۷ درصد افزایش دهد. در گزارش عنوان می شود که اما نه فقط در اندازه های مطلق، بلکه همچنین در توان اقتصادی سرانه نیز اتحادیه اروپا عقب می افتد که در اتحادیه اروپا از ۷۰ درصد توان اقتصادی سرانه امریکا در سال ۱۹۹۹ به ۶۵.۷ درصد در سال ۲۰۲۰ کاهش یافته است. تولید ناخالص داخلی سرانه چین در عوض در همان بازه زمانی از ۷.۷ درصد سطح امریکا به ۲۷.۷ درصد ارتقاء یافته است.

منابع مالی و طبیعی

انستیتوت اقتصاد علاوه بر این ها از سطح پائین مصرف خانوارها در اروپا گله می کند که در دو دهه گذشته «در امریکا و چین آشکارا افزایش یافته» است. نتیجه ای از کورس ریاضت اقتصادی المان در جریان بحران یورو و دوران وزارت

مالی ولفگانگ شویبله که یک سیاست ریاضت اقتصادی ویران کننده را بر کشورهای جنوب اروپا تحمیل نمود. در گزارش همچنین آمده است که فعالیت سرمایه‌گذاری نیز در وضعیتی مشابه است: "در اتحادیه اروپا به طور آشکاری کمتر از دیگر مناطق جهانی سرمایه‌گذاری می‌شود". این انسیتیوت با شاخصهای ویژه خود که جذابیت اقتصادی اقتصادهای کلان را بررسی می‌کنند به این نتیجه می‌رسد که اتحادیه اروپا در این زمینه بسیار عقب تر از ایالات متحده است.

حتی اقتصادهای کشورهای ستراتیژیکی مانند المان، هالند و یا سویدن بر اساس این شاخصها با رقمهای بالای حد متوسط از ۱۲۸ تا ۱۳۱ امتیاز عقب تر از امریکا با ۱۳۳ امتیاز قرار دارند (این شاخصی است با حد نهائی ۲۰۰). کشورهای پیرامونی اتحادیه اروپا مثل اسلواکی، پرتغال و یا پولند امتیازهایی کمتر از حد متوسط کسب می‌کنند و زیر ۱۰۰ امتیاز قرار دارند. انسیتیوت مزبور یکی از مهمترین عوامل شکل دادن به «جذابیت مکان فعالیت اقتصادی» در امریکا را به فاصله بین اتحادیه اروپا و ایالات متحده در «برخورداري از منابع طبیعی و مالی» نسبت می‌دهد. "دستیابی به مواد خام و منابع انرژی ارزان" امتیاز بزرگ و به سختی قابل جبرانی را برای مکان فعالیت اقتصادی امریکا تشکیل می‌دهد اما اگر با قاطعیت در جهت «رفع» ظرفیتهای استفاده نشده در منابع مالی و انسانی اقدام شود این «عقب ماندگی حاد اروپا در تأمین مالی شرکتها و نیروهای متخصص» کاملاً قابل جبران است.

«جدی، خیلی جدی»

ناظران به ویژه شاخه اتومبیل سازی المان با کاهلی اش در نوآوری را در مخاطره می‌بینند که سالهای طولانی بر موتورهای سوخت فسیلی پافشاری کرد و از جمله با لابیگری در برلین مانع از به کارگیری محرکهای آلترناتیو شد. [۲] در گزارشی با اشاره به رشد انفجاری قیمت حاملهای انرژی و تنگناهای تأمین منابع و قطعات در اثر جنگ اوکراین، عنوان می‌شود که موقعیت اقتصاد المان به طور کلی، به خصوص برای صنعت اتومبیل سازی «جدی است، خیلی جدی». [۳] در صورت تشدید تحریمهای غرب و طولانی شدن جنگ و حتی در صورت «توقف ارسال انرژی روسیه به المان» [۴] عواقب «فاجعه باری» صنعت اتومبیل سازی المان را تهدید می‌کند. شاخه اصلی صادراتی المان مدتهای زیادی است که با مشکل گرایشهای حمایتی در امریکا و کمبود قطعات مثلاً در تراشه ها مواجه است، اما تهدید کنونی از «کیفیتی متفاوت» از قبل برخوردار است. کل شاخه اتومبیل سازی در معرض تهدید یک «فروپاشی جمعی» است.

خطر قطع تحویل قطعات

مشکلات کنونی از جمله از آن ناشی می‌شوند که به طور مثال یک قطعه مرکزی در ساخت اتومبیل، کابلهای خوشه ای، در مدت اخیر بیش از همه در اوکراین تولید می‌شد. در سالهای اخیر تولید کاربر این محصول از شمال افریقا به اوکراین منتقل شده بود. نتیجتاً صنعت اتومبیل المان در آستانه جنگ حدود ۸۰ درصد این کابلهای خوشه ای را از اوکراین تأمین می‌کرد. در گزارش آمده است که این قطعه را که علاوه بر آن برای هر مدل نوعی ویژه است، نمی‌توان پسا تولید به کار گرفت. اگر این کابلهای خوشه ای در دسترس نباشند «اتومبیلها نمی‌توانند ساخته شوند و کل زنجیره تولید ارزش می‌خوابد» [۵] از آنجا که انتقال محل تولید در کوتاه مدت امکانپذیر نیست و علاوه بر این حدود ۱۰۰ هزار راننده اوکراینی شرکتهای حمل و نقل در دسترس نیستند، در هفته‌های آینده خطر «قطع کامل تحویل

قطعات» در پیش است که می‌تواند کل زنجیره تولید ارزش تولید اتومبیل را فلج کند. با عواقبی غیر قابل پیش‌بینی برای «رشد و اشتغال».

افت اقتصاد

عوارض اقتصادی ناشی از جنگ تا هم‌اکنون نیز به یک تصحیح شدید پیش‌بینی‌های مربوط به رشد در سال جاری منجر شده‌اند. شورای کارشناسان اقتصادی دولت فدرال که در زبان رایج «شورای عقلا» نامیده می‌شود ناچار شده بود که پیش‌بینی رشد اقتصادی ۴.۶ درصدی را به رشدی ۱.۸ درصدی تنزل دهد. تهاجم روسیه به اوکراین رشد را منکوب می‌کند، قیمت‌های انرژی و محصولات مصرفی را افزایش می‌دهد و به یک «ناامنی تشدید یافته» منجر می‌شود. [۶] از آنجا که آلمان «شدیداً به ارسال انرژی روسیه وابسته است»، چنانچه جریان جنگ به «توقف ارسال انرژی از روسیه» منجر شود یک رکود عمیق همراه با تورمی بالاتر اقتصاد آلمان را تهدید می‌کند.

برخی اعضای این شورا اما بر این باورند که آلمان می‌تواند «با عواقب یک تحریم گاز کنار بیاید»، هرچند این امر با «زیانهای شدید مرتبط است». در چنین صورتی دولت می‌باید قبل از هر چیز دشواری‌هایی را که از یک رکود ناشی از تحریم گازی ناشی می‌شوند تعدیل کند. سقوط اقتصادی در چنین حالتی احتمالاً به ابعادی خواهد رسید که «با دوران پاندمی قابل مقایسه» خواهد بود. از آنجا که نسبت بدهی دولت آلمان در جریان پاندمی از ۶۰ درصد تولید ناخالص داخلی نهایتاً به ۷۰ درصد رسید، چنانچه دولت آلمان به این نتیجه برسد که «از طریق توقف پرداختی‌ها به روسیه می‌تواند جدال را فرو بنشاند»، هنوز در اینجا میدان مانور [برای کاهش عواقب اقتصادی] موجود است.

«دوران دشوار»

در آغاز ماه مارچ نیز نخستین داده‌های سقوط اقتصادی تجارت جهانی مرتبط با جنگ منتشر شده بودند که می‌توانند اقتصاد صادرات محور آلمان را مورد اصابت قرار دهند. [۷] بر اساس محاسبات انستیتوت اقتصاد جهانی کیل (IfW)، تجارت جهانی در ماه فیبروری به میزان ۵.۶٪ نسبت به ماه قبل عقب رفت. این «بزرگترین سقوط پس از پاندمی کرونا» بود. فرانک والتر اشتاین مایر، رئیس جمهور آلمان، با توجه به چشم اندازهای اقتصادی به سرعت در حال وخامت از لزوم «محدودیت‌های دراز مدت» سخن به میان آورد. [۸] او در جریان یک کنسرت همبستگی با اوکراین اظهار داشت «دوران دشواری در انتظار ما در آلمان است». دنیا در حال حاضر سریع‌تر از آن تغییر می‌کند که «ما انتظار آن را داشتیم». او اضافه کرد که «بیشتر دشواری‌ها هنوز پیش روی ما هستند»: «همبستگی»، «پایداری» و آمادگی شهروندان برای پذیرش «محدودیت‌ها» برای «مدتی طولانی لازم خواهند بود».

۱ اپریل ۲۰۲۲

<https://www.german-foreign-policy.com/news/detail/8888>

[1] Europäische Wettbewerbsfähigkeit: Potenziale nutzen, um nachhaltig zu wachsen. IW-Report 12/2022. Köln, 25.03.2022.

[2] Tomasz Konicz: Klimapolitischer Schwindel für Fortgeschrittene. heise.de/tp, 04.11.2018.

- [3] Kollabiert die deutsche Autoindustrie? n-tv.de 27.03.2022. S. auch Die Autoregierung und Dicke Luft bei den deutschen Autobauern.
- [4] S. dazu Der Erdgaspoker der EU.
- [5] Kollabiert die deutsche Autoindustrie? n-tv.de 27.03.2022.
- [6] Wirtschaftsweise erwarten nur noch Wachstum von 1,8 Prozent. spiegel.de 30.03.2022.
- [7] Ukraine-Krieg belastet bereits Welthandel. tagesschau.de 07.03.2022.
- [8] „Es kommen härtere Tage auf uns zu“. tagesschau.de 27.03.2022.